

Spis treści

Przedmowa	V
Wykaz skrótów	XXIII
Wykaz literatury	XXIX
Część I. Istota i rozwój postępowania administracyjnego	1
Część II. Postępowanie administracyjne ogólne – Kodeks postępowania administracyjnego	7
Rozdział I. Przepisy ogólne	7
§ 1. Zakres obowiązywania	7
§ 2. Zasady ogólne postępowania administracyjnego	13
I. Uwagi ogólne	13
II. Zasada praworządności	15
III. Zasada prawdy obiektywnej	16
IV. Zasada uwzględniania interesu społecznego i słusznego interesu obywateli	17
V. Zasada współdziałania	18
VI. Zasada rozstrzygania wątpliwości interpretacyjnych	19
VII. Zasada pogłębiania zaufania	19
VIII. Zasada informowania	22
IX. Zasada czynnego udziału stron w postępowaniu	23
X. Zasada przekonywania	25
XI. Zasada szybkości i prostoty postępowania	26
XII. Zasada polubownego rozstrzygania kwestii spornych	27
XIII. Zasada pisemności	28
XIV. Zasada oceny działalności urzędów	29
XV. Zasada dwuinstancyjności	30
XVI. Zasada trwałości decyzji administracyjnej	31
XVII. Zasada sądowej kontroli decyzji administracyjnej	32
XVIII. Zasada prawomocności decyzji administracyjnej	33
§ 3. Organy wyższego stopnia i organy naczelne	33
§ 4. Właściwość organu administracji publicznej	36
I. Właściwość ustawowa	36
II. Określenie właściwości rzeczowej	37

III. Określenie właściwości miejscowej	38
IV. Spory o właściwość	42
V. Skutki prawne wystąpienia sporu o właściwość	43
VI. Spory kompetencyjne	44
§ 5. Wyłączenie pracownika oraz organu	45
I. Uwagi ogólne	45
II. Wyłączenie pracownika organu administracji publicznej	46
III. Wyłączenie członka organu kolegialnego	48
IV. Wyłączenie organu administracji publicznej	49
V. Podsumowanie	50
§ 6. Strona	51
I. Struktura podmiotowa ogólnego postępowania administracyjnego ...	51
1. Zasada uczestnictwa	51
2. Problem „współuczestnictwa” w postępowaniu administracyjnym	53
3. Podmioty i uczestnicy postępowania	53
3.1. Podmioty postępowania	54
3.2. Uczestnicy postępowania	56
II. Legitymacja formalna i materialna w ogólnym postępowaniu administracyjnym	57
1. Strona postępowania	59
1.1. Interes prawny jako źródło legitymacji strony	62
1.2. Następstwo procesowe stron	66
2. Organizacja społeczna	68
2.1. Pojęcie i role procesowe organizacji społecznej	68
2.2. Organizacja społeczna jako podmiot postępowania na prawach strony	69
2.3. Organizacja społeczna jako uczestnik postępowania	73
III. Zdolność podmiotowa w ogólnym postępowaniu administracyjnym	73
IV. Zdolność procesowa i postulacyjna w ogólnym postępowaniu administracyjnym	75
1. Zdolność procesowa	75
2. Zdolność postulacyjna	77
3. Pełnomocnictwo	78
§ 7. Załatwianie spraw	81
§ 8. Doręczenia	88
I. Uwagi ogólne	88
II. Doręczenia elektroniczne	90
III. Doręczenie hybrydowe	91
IV. Zasada bezpośredniości doręczeń	93
V. Obowiązek informowania o każdorazowej zmianie adresu mającej miejsce w postępowaniu administracyjnym	94
VI. Doręczenie właściwe osobie fizycznej	95

VII. Doręczenie zastępcze osobie fizycznej z art. 43 KPA	96
VIII. Doręczenie zastępcze osobie fizycznej z art. 44 KPA	98
IX. Doręczenie pism w postępowaniu administracyjnym adresatom niebędącym osobami fizycznymi – charakterystyka	99
X. Potwierdzenie doręczenia	101
XI. Odmowa przyjęcia pisma przez adresata	102
XII. Doręczenie pism kierowanych do osób nieznanych z miejsca pobytu, dla których sąd nie wyznaczył przedstawiciela	103
XIII. Doręczenie przez obwieszczenie	103
XIV. Wielość stron	104
§ 9. Wezwania	105
I. Uwagi ogólne	105
II. Zasada nieuciążliwości wezwań	106
III. Terytorialne ograniczenie obowiązku osobistego stawienia się na wezwanie organu	106
IV. Instytucja pomocy prawnej	107
V. Elementy wezwania	108
VI. Wezwania pilne	110
VII. Zwrot kosztów	111
§ 10. Terminy	112
I. Rodzaje terminów (terminy materialne i proceduralne)	112
1. Uwagi ogólne	112
2. Terminy proceduralne	113
3. Kryteria podziału terminów	114
4. Kwestie szczegółowe	116
II. Początek biegu terminu	116
III. Koniec terminu – sposób normatywnego oznaczenia	117
IV. Koniec terminu a dzień ustawowo wolny od pracy	117
V. Sposób obliczania terminów	118
VI. Ustawowe warunki zachowania terminu	119
VII. Instytucja przywrócenia terminu	119
VIII. Przesłanki umożliwiające przywrócenie terminu	119
IX. Organ właściwy do przywrócenia terminu. Forma przywrócenia terminu	124
X. Wpływ regulacji specjalnych podejmowanych w 2020 r. (w trakcie stanu zagrożenia epidemicznego oraz stanu epidemii) na bieg terminów w postępowaniu administracyjnym	125

Rozdział II. Postępowanie

§ 11. Wszczęcie postępowania	128
I. Postępowanie wszczynane na żądanie strony lub z urzędu	128
II. Forma wszczęcia postępowania a możliwość wydania aktu administracyjnego związanego z tym zdarzeniem	130

III. Wszczęcie postępowania z urzędu ze względu na szczególnie ważny interes strony (art. 61 § 2 KPA).....	130
IV. Data wszczęcia postępowania.....	133
V. Inne zagadnienia	135
1. Data wszczęcia postępowania a termin załatwienia sprawy ...	135
2. Konieczność zawiadomienia wszystkich stron o wszczęciu postępowania	135
VI. Dodatkowa regulacja instytucji wszczęcia postępowania	136
VII. Podanie w KPA	139
1. Rodzaje pism noszących miano podania.....	139
2. Dopuszczalne środki wnoszenia podań	140
3. Zróżnicowanie skutków nieprawidłowo wniesionego podania	141
4. Pojęcie pozostawienia podania bez rozpoznania	142
5. Brak właściwości organu i forma załatwienia podania	143
6. Podanie dotyczące kilku spraw administracyjnych	144
§ 12. Metryki, protokoły, adnotacje.....	144
I. Uwagi ogólne	144
II. Metryka sprawy	145
III. Protokoły i adnotacje	146
§ 13. Udostępnianie akt	149
I. Zasada jawności wewnętrznej postępowania administracyjnego	149
II. Zakres prawa wglądu strony do akt sprawy	150
III. Udostępnianie akt w formie elektronicznej	151
IV. Ograniczenia w udostępnianiu akt sprawy stronie	152
V. Prawo wglądu w akta sprawy a RODO.....	153
§ 14. Dowody	154
I. Cel postępowania dowodowego w KPA	154
II. Środki dowodowe	156
1. Dokumenty.....	156
1.1. Dokumenty urzędowe	157
1.2. Dokumenty prywatne	159
1.3. Odpisy i wyciągi z dokumentów	159
2. Zeznania świadków	161
2.1. Niemożność bycia świadkiem	161
2.2. Prawo odmowy składania zeznań w charakterze świadka	162
2.3. Prawo odmowy odpowiedzi na pytania	162
2.4. Sankcje za niestawiennictwo i bezzasadną odmowę złożenia zeznań/odpowiedzi na pytanie	163
3. Opinie biegłych	163
4. Oględziny.....	165
5. Przesłuchanie strony	165
6. Oświadczenie strony.....	166

III. Obowiązki i uprawnienia organu administracji w postępowaniu dowodowym	166
1. Obowiązki organu administracji w postępowaniu dowodowym	166
2. Uprawnienia organu administracji	167
IV. Udział strony w postępowaniu dowodowym	167
V. Uchybienia w postępowaniu dowodowym	169
§ 15. Rozprawa	169
§ 16. Mediacja w postępowaniu administracyjnym	174
I. Uwagi ogólne	174
II. Cel i charakter mediacji	175
III. Podmioty uczestniczące w mediacji	176
IV. Przeprowadzenie mediacji	177
V. Wynagrodzenie za prowadzenie mediacji	179
§ 17. Zawieszenie postępowania	179
§ 18. Decyzja administracyjna	185
I. Istota decyzji administracyjnej	185
1. Pojęcie decyzji administracyjnej	185
2. Nazwa aktu a charakter (treść) aktu administracyjnego	187
3. Rozstrzygnięcie sprawy co do istoty	187
4. Podstawy rozstrzygnięcia sprawy administracyjnej	188
5. Rozstrzygnięcie sprawy co do istoty a jej zakończenie w instancji	189
6. Decyzje kolegialnych organów administracji publicznej	189
7. Decyzje częściowe i całkowite	190
8. Domniemanie załatwiania sprawy w formie decyzji	190
II. Współdziałanie organów administracji publicznej w ramach wydawania decyzji	191
1. Współdziałanie organów administracji publicznej a przestrzeganie właściwości	191
2. Współdziałanie organów administracji publicznej – instytucja prawa materialnego a instytucja prawa proceduralnego	191
3. Istota postępowania głównego a postępowania opiniującego	192
4. Charakter zajęcia stanowiska przez organ współdziałający	192
5. Termin do zajęcia stanowiska przez organ współdziałający. Skutki przekroczenia terminu	193
6. Forma stanowiska organu – możliwość jego wzruszenia	193
7. Istota posiedzenia w trybie współdziałania	193
8. Zwołanie posiedzenia w trybie współdziałania	193
9. Skutki prowadzenia posiedzenia w trybie współdziałania	194
III. Umorzenie postępowania	194
1. Uwagi ogólne	194
2. Umorzenie obligatoryjne	195

3. Umorzenie fakultatywne	197
4. Forma umorzenia i odmowy umorzenia postępowania administracyjnego	198
5. Skutki umorzenia postępowania administracyjnego	198
IV. Składniki decyzji administracyjnej	199
1. Podstawowe składniki decyzji administracyjnej	199
1.1. Oznaczenie organu administracji publicznej	199
1.2. Data wydania decyzji administracyjnej	199
1.3. Oznaczenie strony lub stron postępowania	201
1.4. Podstawa prawna decyzji administracyjnej	203
1.5. Rozstrzygnięcie	204
1.6. Uzasadnienie decyzji administracyjnej	205
A. Uwagi ogólne	205
B. Uzasadnienie faktyczne	207
C. Uzasadnienie prawne	208
D. Uzasadnienie decyzji uznaniowej	209
1.7. Pouczenie	209
1.8. Podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego	210
1.9. Możliwość odstąpienia od uzasadnienia decyzji	211
2. Składniki dodatkowe decyzji administracyjnej	212
2.1. Uwagi ogólne	212
2.2. Termin, warunek, zlecenie	213
2.3. Inne składniki	214
2.4. Decyzje wydawane przez kolegialne organy administracji publicznej	214
2.5. Kompletność decyzji administracyjnej	215
V. Rygor natychmiastowej wykonalności	216
1. Uwagi ogólne	216
2. Niezbędność nadania rygoru natychmiastowej wykonalności ..	217
3. Przesłanki nadania rygoru natychmiastowej wykonalności	217
4. Forma nadania rygoru natychmiastowej wykonalności	219
VI. Doręczenie decyzji	220
1. Doręczenie decyzji administracyjnej jako realizacja zasady pisemności	220
2. Wydanie a doręczenie decyzji administracyjnej	221
3. Doręczenie na piśmie a ogłoszenie ustne	221
4. Skutki doręczenia decyzji administracyjnej	222
5. Związanie organu administracji publicznej doręczaną decyzją administracyjną	223
6. Uzewnętrznienie decyzji a związanie decyzją administracyjną ..	223
7. Doręczanie decyzji administracyjnej a możliwość jej zmiany	224
VII. Wadliwość decyzji	225
1. Wady istotne a wady nieistotne decyzji administracyjnej	225

2. Tryb rektyfikacji	225
3. Sposób rozstrzygnięcia organu administracji publicznej	227
4. Sprostowanie decyzji	228
5. Legitymacja do uruchomienia trybu rektyfikacji	229
§ 19. Ugoda administracyjna	230
I. Uwagi ogólne	230
II. Warunki zawarcia ugody administracyjnej	231
III. Czynności zmierzające do zawarcia ugody i jej skutki	232
IV. Zatwierdzenie i odmowa zatwierdzenia ugody administracyjnej	233
V. Uzupełnienie	234
§ 20. Milczące załatwienie sprawy	235
I. Milczenie administracji	235
II. Przepis prawa materialnego jako podstawa milczącego załatwienia sprawy	238
III. Formy milczącego załatwienia sprawy w KPA	239
IV. Termin milczącego załatwienia sprawy	241
V. Postępowanie w sprawie, która może zostać załatwiona milcząco	242
VI. Weryfikacja sprawy załatwionej milcząco	243
VII. Możliwość zastosowania przepisów KPA dotyczących milczącego załatwiania spraw	244
VIII. Milczące załatwienie sprawy a obowiązki informacyjne dotyczące przetwarzania danych osobowych	246
§ 21. Postanowienia	247
I. Uwagi ogólne	247
II. Postanowienie jako akt administracyjny	247
III. Podmiot, przedmiot i treść rozstrzygnięcia – założenia ogólne ..	248
IV. Klasyfikacja postanowień administracyjnych	249
V. Składniki postanowienia administracyjnego	250
1. Uwagi ogólne	250
2. Oznaczenie organu administracji publicznej	251
3. Data wydania postanowienia	251
4. Adresat postanowienia	251
5. Podstawa prawna	252
6. Rozstrzygnięcie	252
7. Pouczenie	252
8. Uzasadnienie	253
9. Podpis	253
10. Składniki dodatkowe	253
VI. Decyzja a postanowienie	254
§ 22. Odwołania	254
I. Uwagi ogólne	254
II. Charakter odwołania	256
III. Warunki wniesienia odwołania	258

IV. Czynności organu wydającego decyzję w I instancji	259
V. Postępowanie organu odwoławczego	260
§ 23. Zażalenia	264
§ 24. Wznowienie postępowania	265
I. Istota wznowienia postępowania	265
II. Akty administracyjne poddane wznowieniu postępowania	266
III. Przesłanki wznowienia postępowania	267
1. Przesłanki pozytywne	267
2. Przesłanki negatywne	268
IV. Wszczęcie trybu postępowania wznowieniowego	269
1. Inicjatywa wznowienia postępowania	269
2. Organ właściwy do wznowienia postępowania	270
3. Termin	270
4. Forma wszczęcia postępowania w sprawie wznowienia postępowania	271
V. Podstawowe aspekty proceduralne	272
1. Data wszczęcia postępowania	272
2. Przepisy stosowane w postępowaniu podjętym w trybie wznowieniowym	272
3. Ograniczenia w uchyleniu decyzji w trybie wznowieniowym	273
VI. Rodzaje decyzji administracyjnych kończących postępowanie w sprawie wznowienia postępowania	273
VII. Suspensywność trybu wznowieniowego	274
VIII. Konsekwencje decyzji wydanej w trybie wznowieniowym	274
IX. Decyzja wznowieniowa jako decyzja wydana w I instancji	275
§ 25. Stwierdzenie nieważności decyzji	275
I. Zagadnienia wstępne	275
II. Akty administracyjne poddane instytucji stwierdzenia nieważności decyzji	276
III. Przesłanki stwierdzenia nieważności decyzji	277
1. Przesłanki pozytywne	277
2. Przesłanki negatywne	277
IV. Wszczęcie trybu stwierdzenia nieważności decyzji	278
1. Inicjatywa do podjęcia postępowania w trybie nadzwyczajnym	278
2. Organ właściwy	278
3. Forma wszczęcia postępowania	278
V. Podstawowe aspekty proceduralne	279
1. Data wszczęcia postępowania	279
2. Etapy postępowania	279
VI. Suspensywność instytucji	280
VII. Rodzaje decyzji administracyjnych kończących postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji	280

VIII. Konsekwencje decyzji wydanej w trybie nieważnościowym	281
IX. Decyzja w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji jako decyzja wydana w I instancji	281
§ 26. Zmiana lub uchylenie ostatecznej decyzji administracyjnej	282
§ 27. Wygaśnięcie decyzji administracyjnej	284
I. Istota instytucji	284
II. Przesłanki wygaśnięcia decyzji jako szczególna przesłanka jej wygaśnięcia	285
III. Bezprzedmiotowość decyzji	285
IV. Organ właściwy do stwierdzenia wygaśnięcia decyzji	287
§ 28. Postępowanie uproszczone	287
I. Założenia postępowania uproszczonego	287
II. Uproszczenia przedmiotowe	289
III. Uproszczenia podmiotowe	291
IV. Uproszczenia funkcjonalne	293
Rozdział III. Przepisy szczególne w sprawach ubezpieczeń społecznych	297
Rozdział IV. Udział prokuratora	300
Rozdział V. Administracyjne kary pieniężne	303
§ 29. Zakres regulacji	303
I. Uwagi ogólne. Definicja administracyjnej kary pieniężnej	303
II. Reguły kolizyjne w zakresie nakładania administracyjnych kar pieniężnych	304
III. Zasada zastosowania przepisu względniejszego dla strony	305
IV. Przesłanki nakładania administracyjnej kary pieniężnej	307
V. Kryterium „siły wyższej”	310
VI. Przypadki warunkujące odstąpienie od nałożenia kary	311
VII. Przedawnienie ukarania	312
VIII. Zaległa administracyjna kara pieniężna	315
IX. Przerwanie biegu terminu przedawnienia oraz udzielanie ulg w realizacji kary	316
Rozdział VI. Wydawanie zaświadczeń	317
Rozdział VII. Rozpatrywanie skarg i wniosków	324
§ 30. Prawo petycji	324
§ 31. Aspekt podmiotowy skarg i wniosków	326
§ 32. Zakres przedmiotowy skarg i wniosków	327
§ 33. Postępowanie w sprawie skarg i wniosków	328
I. Postępowanie w sprawie skargi	329
II. Postępowanie w sprawie wniosku	331

Rozdział VIII. Opłaty i koszty postępowania	332
§ 34. Należności w ogólnym postępowaniu administracyjnym	332
I. Opłaty	332
II. Koszty postępowania	335
III. Inne należności	336
§ 35. Ponoszenie opłat, kosztów i innych należności	337
Część III. Postępowanie podatkowe	343
Rozdział I. Uwagi ogólne	343
Rozdział II. Organy podatkowe	346
Rozdział III. Strony w postępowaniu podatkowym	348
Rozdział IV. Przeprowadzenie postępowania	351
Rozdział V. Uwagi końcowe	356
Część IV. Szczególne postępowania administracyjne	357
Rozdział I. Postępowania prowadzone przed Prezesem UOKiK	357
§ 1. Procedury hybrydowe	357
§ 2. Zasada inkwizycyjności postępowań	363
§ 3. Postępowanie wyjaśniające	364
§ 4. Postępowanie antymonopolowe w sprawach praktyk ograniczających konkurencję	367
§ 5. Postępowanie antymonopolowe w sprawach koncentracji	371
§ 6. Postępowanie w sprawach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów	374
§ 7. Postępowanie w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone	375
§ 8. Postępowanie w sprawach nakładania kar pieniężnych	377
Rozdział II. Postępowania prowadzone przed organami regulacyjnymi	380
Część V. Postępowanie egzekucyjne	385
Rozdział I. Uwagi ogólne	385
Rozdział II. Przedmiot egzekucji	387
Rozdział III. Podmioty postępowania egzekucyjnego	390
Rozdział IV. Zasady ogólne postępowania egzekucyjnego i jego przebieg ...	395
Rozdział V. Środki egzekucyjne	400
Rozdział VI. Środki prawne	402

Część VI. Ustrój sądów administracyjnych	405
Rozdział I. Uwagi ogólne	405
Rozdział II. Wojewódzkie sądy administracyjne	407
Rozdział III. Naczelny Sąd Administracyjny	409
 Część VII. Postępowanie przed sądami administracyjnymi	 411
Rozdział I. Przepisy wstępne	411
§ 1. Przepisy ogólne	411
§ 2. Właściwość wojewódzkich sądów administracyjnych	414
§ 3. Właściwość Naczelnego Sądu Administracyjnego	417
§ 4. Skład sądu	419
§ 5. Wyłączenie sędziego	420
I. Uwagi ogólne	420
II. Wyłączenie sędziego z mocy prawa	421
III. Wyłączenie sędziego na żądanie lub na wniosek strony	422
 Rozdział II. Strony	 424
§ 6. Zdolność sądowa i procesowa	424
§ 7. Strony i uczestnicy postępowania	427
§ 8. Pełnomocnicy	429
 Rozdział III. Postępowanie przed wojewódzkim sądem administracyjnym ...	 433
§ 9. Pisma w postępowaniu sądowym	433
§ 10. Skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego	435
I. Zasada ogólna skargowości	435
II. Legitymacja skargowa	436
III. Procedura wnoszenia skargi do sądu administracyjnego	437
1. Wyczerpanie środków zaskarżenia	437
2. Termin	438
3. Formalizm skargi do WSA	439
3.1. Skarga w formie elektronicznej	441
4. Pośredni tryb wnoszenia skargi do sądu administracyjnego.....	443
4.1. Instytucja samokontroli (autokontroli)	443
4.2. Weryfikacja właściwości sądu administracyjnego	444
5. Wstrzymanie wykonania zaskarżonego aktu lub czynności	445
6. Odrzucenie skargi przez WSA	447
7. Cofnięcie skargi	450
§ 11. Wniosek o wszczęcie postępowania przed WSA	450
§ 12. Sprzeciw od decyzji	452
I. Uwagi ogólne	452
II. Przedmiot sprzeciwu	453

III. Wymogi formalne sprzeciwu	454
IV. Tryb wniesienia sprzeciwu i postępowanie ze sprzeciwu	455
V. Zakres rozstrzygania przez sąd w sprawie zainicjowanej sprzeciwem	456
§ 13. Doręczenia w postępowaniu sądowoadministracyjnym	458
I. Zasada oficjalności doręczeń w postępowaniu sądowoadministracyjnym	458
II. Przedmiot doręczeń	458
III. Stosowanie przepisów dotyczących doręczeń w postępowaniu cywilnym	459
IV. Potwierdzenie doręczenia	459
V. Doręczanie pism pomiędzy fachowymi pełnomocnikami	459
VI. Doręczenie pism adresatowi bezpośrednio w sekretariacie sądu	460
VII. Doręczenie właściwe	460
VIII. Ograniczenie uciążliwości doręczeń	462
IX. Obowiązek zawiadamiania sądu o każdej zmianie miejsca swojego zamieszkania, adresu do doręczeń lub siedziby	462
X. Doręczenia pism żołnierzom zasadniczej służby wojskowej oraz osobom pozbawionym wolności	463
XI. Doręczenie zastępcze adresatowi – osobie fizycznej	463
XII. Doręczenie zastępcze osobie fizycznej i adresatowi, który nie jest osobą fizyczną	465
XIII. Odmowa przyjęcia pisma	466
XIV. Doręczenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej – uwagi ogólne	467
XV. Doręczenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej – doręczenie właściwe	468
XVI. Doręczenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej – doręczenie zastępcze	469
XVII. Doręczenia pism adresowanych do strony, której miejsce pobytu nie jest znane	470
§ 14. Terminy w postępowaniu sądowoadministracyjnym	470
I. Obliczanie terminów procesowych w postępowaniu sądowoadministracyjnym	470
II. Zachowanie terminu	471
III. Zmiana długości terminów sądowych	472
IV. Uchybienie terminu	473
V. Przywrócenie uchybionego terminu	473
§ 15. Posiedzenia sądowe	476
§ 16. Postępowanie mediacyjne	485
I. Uwagi ogólne	485
II. Charakter postępowania mediacyjnego	486
III. Mediator	487

IV. Przeprowadzenie mediacji	487
V. Wynagrodzenie mediatora	488
VI. Skarga na akt wydany na podstawie ustaleń z postępowania mediacyjnego	488
§ 17. Tryb uproszczony	489
§ 18. Zawieszenie i podjęcie postępowania	490
§ 19. Orzeczenia sądowe	493
§ 20. Prawomocność orzeczeń	500
Rozdział IV. Środki odwoławcze	502
§ 21. Skarga kasacyjna	502
I. Podstawy i legitymacja skargowa	502
II. Podstawy skargi kasacyjnej	504
III. Cechy formalne skargi i jej odrzucenie	506
IV. Orzeczenia sądu	506
§ 22. Zażalenie	508
§ 23. Wpływ regulacji specjalnych z 2020 r. na bieg terminów w postępowaniu sądowoadministracyjnym (postępowaniu przed NSA)	509
Rozdział V. Koszty postępowania	511
§ 24. Koszty w postępowaniu przed sądami administracyjnymi	511
I. Koszty sądowe	512
1. Wpis	513
2. Opłata kancelaryjna	515
3. Wydatki	516
4. Zwolnienie od kosztów sądowych	516
5. Prawo pomocy	519
II. Koszty działania pełnomocnika	525
III. Koszty działania strony (uczestnika postępowania)	528
§ 25. Ponoszenie kosztów postępowania przed sądami administracyjnymi ...	529
I. Uiszczanie kosztów sądowych	529
II. Zwrot kosztów podróży oraz utraconego zarobku lub dochodu	534
III. Odpowiedzialność za koszty postępowania (zasady i orzekanie)	535
1. Zasada samodzielnego ponoszenia przez strony (uczestników) kosztów postępowania	535
2. Zasada rezultatu	536
3. Zasada miarkowania (stosunkowego rozdzielenia) kosztów postępowania	538
4. Zasada słuszności	539
5. Zasada zawinienia	539
6. Orzekanie o kosztach postępowania	540

Rozdział VI. Uchwały Naczelnego Sądu Administracyjnego	543
§ 26. Uchwały abstrakcyjne i uchwały konkretne – uwagi ogólne	543
§ 27. Uchwały abstrakcyjne	544
§ 28. Uchwały konkretne	546
§ 29. Forma prawna wystąpienia o podjęcie uchwały	547
§ 30. Udział prokuratora	547
§ 31. Kworum	548
§ 32. Odmowa podjęcia uchwały	548
§ 33. Uzasadnienie uchwały	549
§ 34. Ponowna uchwała	549
Rozdział VII. Wznowienie postępowania sądowoadministracyjnego	551
§ 35. Uwagi ogólne	551
§ 36. Przebieg postępowania sądu w zakresie wznowienia postępowania	554
Rozdział VIII. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	558
§ 37. Uwagi ogólne	558
§ 38. Dopuszczalność skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	558
§ 39. Postępowanie ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	560
Rozdział IX. Wykonywanie orzeczeń sądowych	563
Rozdział X. Postępowanie w razie zaginięcia lub zniszczenia akt	567
§ 40. Uwagi ogólne	567
§ 41. Właściwość sądu	567
§ 42. Wszczęcie postępowania	568
§ 43. Przebieg postępowania	568
Rozdział XI. Przepisy z zakresu postępowania w obrocie zagranicznym ...	571
§ 44. Uwagi ogólne	571
§ 45. Doręczanie pism sądowych podmiotom unijnym	572
§ 46. Pełnomocnik do doręczeń	572
Część VIII. Postępowanie administracyjne w Unii Europejskiej	575
Rozdział I. Uwagi ogólne	575
Rozdział II. Przepisy traktatowe	578
Rozdział III. Karta Praw Podstawowych	579
Rozdział IV. Regulacje sektorowe	581

Rozdział V. Europejski Kodeks Dobrej Praktyki Administracyjnej	585
Rozdział VI. Działania mające na celu stworzenie Kodeksu postępowania administracyjnego Unii Europejskiej	587
Rozdział VII. Działania Rady Europy w obszarze postępowania administracyjnego	589
Część IX. Transformacja administracji w e-administrację	591
Rozdział I. Uwagi ogólne	591
Rozdział II. Pojęcie e-administracji	593
Rozdział III. Od społeczeństwa informacyjnego do społeczeństwa cyfrowego	595
Rozdział IV. Nowe technologie w administracji publicznej	598
Indeks rzeczowy	603